

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет**

***Сутність та перспективи
впровадження
електронної демократії в Україні***

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)**

**Вінниця
ВНТУ
2017**

УДК 351:321
С90

*Рекомендовано до виготовлення Вченою радою
Вінницького національного технічного університету
(протокол засідання Вченої ради № 13 від 27 квітня 2017 р.)*

Відповідальний за випуск С. Г. Денисюк

Сутність та перспективи впровадження електронної демократії в
С90 Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [Елек-
тронний ресурс]. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 154 с.

ISBN 978-966-641-692-9 (PDF)

У збірнику матеріалів конференції висвітлюються проблеми реалізації електронної демократії, електронного урядування, електронної участі, електронних виборів тощо як в Україні, так і за її межами. Розглядаються чинники розвитку та механізми реалізації е-демократії, її місце та роль у взаємодії влади і громадянського суспільства.

УДК 351:321

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

ISBN 978-966-641-692-9 (PDF)

© Вінницький національний
технічний університет, 2017

Організатори:

Вінницька міська рада

Подільська Агенція Регіонального Розвитку

Вінницький національний технічний університет

Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Вінницької області

Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Волинської області

Національна академія державного управління при Президентові України

Швейцарська конфедерація

Міжнародний Фонд «Східна Європа»

E-Governance for Accountability and Participation Program (EGAP)

Innovabridge Foundation

Державне агентство з питань електронного урядування України

Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України

Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова

Єрусалимський політехнічний інститут

Лісабонський університет «Нова»

Громадська організація «Асоціація «Аналітикум»

Інститут соціально-гуманітарних наук ВНТУ

Кафедра суспільно-політичних наук ВНТУ

За спонсорської підтримки ПП «БВВ-БУД»

Оргкомітет

Голова програмного комітету

Володимир Віталійович Грабко, ВНТУ, Україна

Програмний комітет

Олександр Никифорович Романюк, ВНТУ, Україна

Сергій Володимирович Павлов, ВНТУ, Україна

Володимир Борисович Романенко, Вінницька міська рада, Україна

Йорданка Томкова, Швейцарського бюро співробітництва «Електронне урядування для підзвітності влади та участі суспільства» (EGAP), Швейцарія

Андрій Іванович Семенченко, Національна академія державного управління при Президентові України, Україна

Олександр Петрович Ротштейн, Єрусалимський політехнічний інститут, Україна

Фернандо Сантана, Інститут науки і технологій Лісабонського університету «Нова», Португалія

Володимир Васильович Богачук, ВНТУ, Україна

Голова оргкомітету

Світлана Георгіївна Денисюк, ВНТУ, Україна

Заступник голови оргкомітету

Валерій Олександрович Корнієнко, ВНТУ, Україна

Члени оргкомітету

Лариса Євстахіївна Азарова, ВНТУ, Україна

Анатолій Іванович Власюк, ВНТУ, Україна

Микола Григорович Прадівлянний, ВНТУ, Україна

Микола Дем'янович Прищак, ВНТУ, Україна

Анатолій Володимирович Слободянюк, ВНТУ, Україна

Ірина Сергіївна Степанова, ВНТУ, Україна

Анатолій Іванович Теклюк, ВНТУ, Україна

Олександр Мирославович Хошаба, ВНТУ, Україна

ЗМІСТ

Пленарне засідання

Грабко В. В. ВСТУПНЕ СЛОВО	9
Гречко О. Ю. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	11
Денисюк С. Г. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	14
Довбиш В. А. ЗАКОННІСТЬ ТА Е-ДЕМОКРАТІЯ: ВЗАЄМОВПЛИВ ТА ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ	17
В. О. Корнієнко Е-ДЕМОКРАТІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА НАРОДОВЛАДДЯ.....	19
Левченко О. В., Сакалош С. Є. ПРИЧИНИ ПРОБЛЕМНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В Е-ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ.....	22
Романенко В. Б., Риженко О. В. БЮДЖЕТ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ ВІДБОРУ НАЙКРАЩИХ ПРОЕКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	25
Слободянюк А. В. УЧАСТЬ ГРОМАДЯН ЯК НЕОБХІДНА УМОВА Е-ВРЯДУВАННЯ.....	28
Матеріали конференції	
Андрєєва О. М. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР ІНСТИТУЦІЙНИХ КОМПОНЕНТІВ КОНЦЕПЦІЇ SMART СІТУ ЯК СКЛАДОВОЇ Е-ДЕМОКРАТІЇ	33
Андрусисен В. Ю. ЕЛЕКТРОННИЙ ПАРЛАМЕНТ	36
Білецький Б. С. ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДАНИХ В СИСТЕМАХ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	38
Білий Р. І., Паламарчук М. І. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ	40
Бучковський К. В., Корнієнко В. О. ЕЛЕКТРОННА ДЕКЛАРАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	43
Вигонюк Н. Г., Корнієнко В. О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ЗАРУБІЖНІ ТЕОРІЇ	45
Воляннюк О. Я. ПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ ЦИФРОВОЇ ДОБИ: АКТУАЛЬНІ ДИСКУСІЇ ТА УКРАЇНСЬКІ ВИМІРИ.....	48

Годлевська В. Ю. ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ: ІСПАНСЬКИЙ ДОСВІД	52
Гулай В. В. РИЗИКИ ІМІТАЦІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНИ 2014-2016 РР	54
Дзюбко М. Ю. ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	57
Діхтяренко Д. О. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ	60
Дмитрієв М. С., Корнієнко В. О. ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ, ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ЗВЕРНЕННЯ ДО ВИЩИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ	63
Захарчук Т. В., Корнієнко В. О. ПРОЦЕСИ ЛЕГІТИМАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО ПОЛЯ «ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ»	66
Зінько О. В., Зінько І. Ю. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ТА СУЧАСНА УКРАЇНА.....	68
Кавка В. В. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ: ДОСВІД ЕСТОНІЇ.....	71
Кліменко С. Д. Е-ДЕМОКРАТІЯ ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	75
Klymkov I. THE MODERNIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN TERMS OF THE INFORMATION SOCIETY'S COMMUNICATIVE DEVELOPMENT	77
Козьма В. В. ОСОБИСТІСНИЙ ВИМІР ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ (до питання демократизації українського суспільства)	79
Корнієнко В. О., Підлубний В. А. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ.....	83
Kostyuk T. E-DEMOCRACY AND SHAPING OF NOWADAYS WORLD VALUABLE-COGNITIVE PARADIGM.....	85
Кошовий В. В. «Е-ГРОМАДЯНИ», ЯК НОВІТНЯ СКЛАДОВА ДЕМОКРАТІЇ	88
Кравчук М. М., Лівкутний Є. В. ЕЛЕКТРОННЕ ГОЛОСУВАННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ.....	90
Крекотень Є. Г. ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	92

Куца М. В., Корнієнко В. О. ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНИХ МАЙДАНЧИКІВ «Е-ДЕМОКРАТІЇ» В ПОЛІТИЧНОМУ ПОЛІ.....	95
Ладнюк М. О. МЕДІАКРАТИЧНІ СПОСОБИ УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬСТВОМ.....	97
Мазур П. І. ЕЛЕКТРОННЕ ГОЛОСУВАННЯ.....	99
Мазур О. В. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ. ВЕБ-САЙТИ ОРГАНІВ ВЛАДИ.....	101
Недоснований О. Ю., Колесник І. С. ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ.....	104
Нікіфорова Л. О., Шиян А. А. ГРОМАДЯНСЬКІ АСОЦІАЦІЇ НАУКОВЦІВ ЯК ВИРІШАЛЬНА СКЛАДОВА ДЛЯ УСПІХУ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	106
Новакова О. В. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ЯК ЧИННИК ВІДКРИТОСТІ ДЕРЖАВИ.....	108
Окуньовська Ю. В., Денисюк А. В. ЕЛЕКТРОННЕ ГОЛОСУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ВЛАДИ	114
Перебейніс Ю. М. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ГОЛОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	117
Петрик В. І. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ У ВІННИЦІ	119
Плис М. С. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	122
Пономаренко А. Б., Ковальов Д. В. ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНІЗМІВ Е-ДЕМОКРАТІЇ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ.....	124
Попова І. В. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ Е-ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ	127
Похило І. Д. СВІТОВИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ Е-УРЯДУВАННЯ.....	129
Принь І.-М. О. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В ЕСТОНІЇ. ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	131
Prisiazna O., Zelinska D. WHAT IS ELECTRONIC DEMOCRACY IN THE WORLD AND IN UKRAINE	134

Пушкар М. В., Корнієнко В. О. РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	136
Свершок А. В., Корнієнко В. О. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ, ЯК ПРЕДМЕТ СУСПІЛЬНОГО ДИСКУСУ	138
Сіденко Ю. В. ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ У ШВЕЦІЇ	140
Слободяник Д. С. СУТЬ І ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	142
Слободянюк М. В. ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ Е-ДЕМОКРАТІЇ ПРИ РОЗГЛЯДІ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	144
Слободянюк А. В., Гладка Д. О. МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЗИТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ	146
Соснін О. В. ІНТЕРНЕТ В НОВИХ ВИМІРАХ ЗАГРОЗ І РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	149
Ставицький П. В. ЕЛЕКТРОННА ПЕТИЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	153
Столяренко О. В., Столяренко О. В. ГАРМОНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В СВІТЛІ ДЕМОКРАТИЧНИХ ОСВІТНІХ КОНЦЕПЦІЙ	156
Столярик П. О. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СУТНОСТІ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	160
Ткачук Ю. А. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ. ЕЛЕКТРОННІ ПОРТАЛИ	162
Фуштей М. В., Корнієнко В. О. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	164
Чумаченко О. В. РОЗВИТОК ТА ПЕРЕВАГИ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.	166
Шляхов В. М. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ПРАКТИЧНІ РЕАЛІЇ	168
Щербаков О. В., Корнієнко В. О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	171
Ярова А. П. ЕЛЕКТРОННІ ВИБОРИ В ЕСТОНІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	173

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні учасники конференції, гості, колеги, друзі!

Дозвольте мені привітати вас з відкриттям Міжнародної науково-практичної конференції «Сутність та перспективи впровадження електронної демократії в Україні!» Потреба у проведенні цього заходу виникла із практичної необхідності подальшої демократизації українського суспільства, проведення на якісно новому рівні діалогу між громадянським суспільством і владою. Це один із серйозних кроків на шляху України до європейського співтовариства через розбудову інформаційного суспільства, розвиток інформатизації органів державної влади, що сприятиме її прозорості та відкритості, позитивно вплине на ефективність роботи державних структур, модернізує державне управління загалом.

Ради Європи визначила базові сектори електронної демократії: е-парламент, е-законодавство, е-правосуддя, е-медіація, е-довкілля, е-вибори, е-референдуми, е-ініціативи, е-голосування, е-консультації, е-петиції, е-кампанії, е-опитування. У кожному з зазначених секторів розвиток е-демократії відбувається у форматі двох паралельних процесів: забезпечення вільного доступу до публічної інформації (відкриті дані) та створення умов участі громадян у адміністративних процесах через інформаційно-комунікаційні технології (е-участь).

На базі нашого університету, за підтримки Швейцарського бюро співробітництва «Електронне урядування для підзвітності влади та участі суспільства» (EGAP), створено Центр інновацій в електронному урядуванні. Ця структура сприятиме навчанню різних верств населення основам е-урядування, оскільки це шлях до формування та впровадження кращих стандартів е-урядування та інноваційних практик, які покращать якість послуг та нададуть громадянам доступ до інформації.

В цій залі присутні такі поважні гості та учасники конференції, як Йорданка Томкова (Швейцарське бюро співробітництва «Електронне урядування для підзвітності влади та участі суспільства» (EGAP)), Андрій Іванович Семенченко (доктор наук з державного управління, професор, директор Інституту вищих керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України), Романенко Володимир Борисович (директор департаменту інформаційних технологій Вінницької міської ради), Софія Євгенівна Сакалош (Вінницька ГО «Подільська агенція регіонального розвитку»), Гречко Оксана Юріївна (незалежний експерт) та інші. Вони є фахівцями в галузі е-демократії, тому сьогодні відбудеться продуктивний обмін досвідом та ідеями в цій галузі.

Конференція проводиться Інститутом соціально-гуманітарних наук ВНТУ, організацію взяла на себе кафедра суспільно-політичних наук, адже така проблематика досліджується переважно політологами, соціологами і правознавцями. Тематика викликала чималий інтерес серед науковців, аспірантів, магістрів, студентів і практичних працівників, які надіслали більше півсотні матеріалів.

Бажаю всім учасникам конференції плідної праці і натхнення у реалізації Ваших проектів і досягнення поставленої мети.

*Гرابко Володимир Віталійович
ректор Вінницького національного
технічного університету,
доктор технічних наук, професор*

*Наукове електронне видання
комбінованого використання.
Можна використовувати в локальному та мережному режимах*

**Сутність та перспективи впровадження
електронної демократії в Україні:
матеріали Міжнародної
науково–практичної конференції
(м. Вінниця, 15 листопада 2016 р.)**

Підписано до виготовлення 04.05.2017 р.
Системні вимоги: процесор Pentium; 512 Mb RAM;
Windows XP,7,8; Acrobat Reader 6.0.
Один електронний оптичний диск (CD-ROM); Обсяг даних 2,59 Мб.
Наклад 100 (1-й запуск 1–30) прим. Зам. № E2017–02

Видавець та виготовлювач –
Вінницький національний технічний університет,
Інформаційний редакційно–видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114, Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 59–85–32; 59–81–59.
press.vntu.edu.ua; *email*: kivc.vntu@gmail.com
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК №3516 від 01.07.2009 р.